

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літературна діаспора на уроках української літератури

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

м. Коломия - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Літературна діаспора на уроках української літератури
Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський
Викладач (-і)	Васильчук Микола Миколайович
Контактний телефон викладача	0971749769
Е-mail викладача	mykolavasylichuk@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.ed.ua
Консультації	Очні консультації: 30 годин. Серeda, 13.30 – 15.30 Кафедра філології, 309 ауд. Онлайн консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота, 13.30 – 15.30
2. Анотація до курсу	
<p>Терміном «література української діаспори» в сучасній Україні окреслюють літературу, яка розвивалася і розвивається за межами України на багатьох континентах, де долею обставин опинилися українці-емігранти: в Канаді, США, Австралії, країнах Західної Європи. Викинена з політичних мотивів у радянський час, література української діаспори є важливою складовою українського літературного процесу. Вона має цілу низку своїх особливостей. Багато авторів ще не перевидані в сучасній Україні і залишаються незваними читачеві материкової України.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу є показати студентам історію становлення та розвитку українського літературного життя за межами України. Там внаслідок цілого ланцюга суспільно-політичних процесів опинилася велика група українських авторів, які є золотим фондом української художньої літератури. Мова про країни Європи, а також Канади, США, Австралії тощо. Метою курсу є також показати художні особливості творчості конкретних авторів, їхній внесок у розвиток не лише регіональної, діаспорної літератури. А й вклад у розбудову українського письменства як багатогранного, багатовимірного мистецько-інтелектуального та естетичного явища.</p>	
4. Компетентності	
<p>Програмні компетентності Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в процесі педагогічної діяльності, навчання, що передбачає здійснення інновацій у сфері освіти, застосування певних теорій і методів відповідних наук і характеризується невизначеністю умов і вимог, здатність майбутнього фахівця забезпечувати освітній процес у закладах середньої освіти, що передбачає застосування певних теорій і методів відповідних наук і характеризується комплексністю.</p> <p>Загальні компетентності Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати знання та примножувати моральні, духовно-культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, розуміння її місця в загальній системі знань про природу і суспільство. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України, застосовувати вміння і</p>	

навички на практиці.

Здатність реалізовувати громадянські права й обов'язки, соціальну й громадянську відповідальність.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, оволодіння сучасними знаннями, зокрема й іноземними мовами, здатність працювати в команді. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.

Здатність працювати в колективі, мотивувати на досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних принципів, готовність брати ініціативу на себе.

Здатність до формування навичок здорового способу життя й гармонійного розвитку людини, збереження довкілля.

Здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної

професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, мати здатність бути критичним і самокритичним, оцінювати та забезпечувати високу якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення.

Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови

Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультурність, враховувати гендерний фактор.

Фахові компетентності спеціальності

Здатність вести фахову діяльність, дотримуючись професійних стандартів та вимог нормативно-правової бази України, атакожвнутрішньогалузевих стандартів і документації університету.

У процесі опанування дисципліни студенти мають оволодіти такими компетентностями:

– розгляд теоретичного підґрунтя, ключових понять, методологічної бази; вивчення історії проблеми, відстеження творчості тих або інших авторів, творчих груп, об'єднань, видань.

5. Результати навчання

Після завершення цього курсу студент буде:

1) Знати

а) ключові моменти з історії української еміграції різних хвиль у контексті суспільно-політичного життя в Україні, Європі, світі;

б) орієнтуватися у хронології подій, приналежності конкретних письменників до тієї або іншої літературної групи, напрямку, течії, школи;

в) прізвиська письменників, основні моменти з біографії. Творчого становлення і розвитку, ключові особливості творчого стилю, тематики, світогляду;

г) особливості оцінки їхньої творчості їхніми сучасниками та нинішніми літературознавцями, істориками літератури.

д) зміст художніх текстів еміграційних авторів.

6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції 12			90		
практичні заняття 18					
самостійна робота 60					
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
8 семестр	014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література	четвертий		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін викона ння
Тема 1. Літературна діаспора. Вступ. Термінологія. Автори.	Лекція	5; 7; 8;	2 год.	Поточний	Протяг
	Практич	9;		контроль –	ом
	не заняття Самості йна	11		4 б. Самостійна робота – 6 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивнометод ичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи 1 б.	семестр у згідно з розклад ом занять

<p>Тема 2. Перша еміграційна хвиля. Література і фольклор.</p> <p>Практичне заняття 2. Тема України та еміграції у творчості міжвоєнного літературного покоління: Євген Маланюк, Олег Ольжич, Улас Самчук.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна</p>	<p>4; 6; 8; 9; 10</p>	<p>2 год. 6 год. • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивнометодичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи</p>	<p>Поточний контроль – 3 б. Самостійна робота – 1 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 3. Еміграція міжвоєнної доби. «Празька» поетична школа, «Варшавська» літературна група.</p> <p>Практичне заняття 3. Поезія «Празької поетичної школи» та «Варшавської групи».</p> <p>Практичне заняття 4. Яскраві представники українського красного письменства в час Другої світової війни. Годось Осьмачка, Іван Багряний, Василь Барка.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна</p>	<p>2; 3; 4; 5; 6; 7; 11</p>	<p>2 год. 2 год. 4 год. • опрацювати відповідні наукові джерела • виконати завдання і вправи, указані в інструктивнометодичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи</p>	<p>Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Тема 4. Літературне і видавниче життя міжвоєнної доби за межами України. Періодика.</p> <p>Практичне заняття 5. «Нью-Йоркська група»». Орієнтири і шукання.</p> <p>Практичне заняття 6. Високий художній накал творчості Емми Андієвської, Віри Вовк.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна</p>	<p>1; 4; 6; 8; 9; 10; 11</p>	<p>2 год. 2 год. 4 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювати відповідні наукові джерела • виконати завдання і вправи, указані в інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи 	<p>Поточний контроль – 5 б. Самостійна робота – 2 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
---	--	--------------------------------------	---	--	--

<p>Тема 5. Воєнна і повоєнна еміграція. МУР і його діяльність.</p> <p>Практичне заняття 8. Діяльність об'єднання «Слово».</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна</p>	<p>4; 6; 8; 9; 10; 11</p>	<p>2 год. 2 год. 8 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи 	<p>Поточний контроль – 5 б. Тести ЗМ2 – 10 б. Самостійна робота – 1 б.</p>	<p>Протягом семестру згідно з розкладом занять</p>
<p>Тема 6. Літературні організації, творчі групи, школи за межами Європи. «Нью-Йоркська» поетична група, об'єднання «Слово» та ін.</p> <p>Практичне заняття 9. Українська літературна критика в діаспорі: здобутки і втрати.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна</p>	<p>6; 11</p>	<p>2 год. 4 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> • опрацювати відповідні наукові джерела; • виконати завдання і вправи, указані в інструктивних матеріалах до практичних занять і самостійної роботи 	<p>Поточний контроль – 5 б. Контрольна робота – 10 б. Самостійна робота – 1 б.</p>	
7. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів передбачають: 40 балів – поточний контроль; 20 балів за тести; 15 балів за самостійну роботу; 15 балів за контрольну роботу; 10 балів за індивідуальне завдання</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.</p>				
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється за п'ятибальною системою</p>				
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.</p>				

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1:
<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагиату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8>

9. Рекомендована література

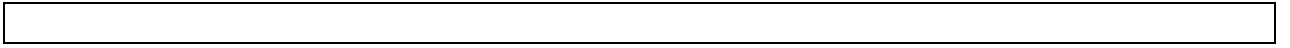
Основна

1. АЗ, два, три... дванадцять — лист у пляшці: Антологія Авторського Зарубіжжя. Львів.: Піраміда, 2010. 312 с.
2. Антологія далекосхідної української лірики / Олександр Лозиков (ред.), Грицько Синьогуб (передмова). Хабаровск: Екумена, 2009. 176 с.
3. Антологія модерної української драми. Ред., упор. та автор вступних статей про драматургів і драми, Лариса М. Л. Залеська Онишкевич. Київ, Торонто: КІУС і Таксон, 1998. 534 с.
4. Антологія з української літератури в Канаді / Упорядник Яр Славутич. — Едмонтон, 1973.
5. Антологія української поезії в Канаді : 1898—1973 / Упорядник Яр Славутич. Едмонтон: Слово, 1973.
6. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем / О. Астаф'єв. Київ: Смолоскип, 1998. 313 с.
7. Близнята ще зустрінуться: Антологія драматургії української діаспори. Ред. та упор. Лариса М. Л. Залеська Онишкевич. Київ, Львів: Час і Літопис. 1997. 638 ст.
8. Василенко В. Українська еміграційна література як історико-культурний феномен: проблеми, напрями та перспективи дослідження // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки: науковий журнал. Випуск 2 (100). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. С. 28–48.
9. Голодомор: Дві п'єси. [Тисяча дев'яност тридцять третій рік (1942) Сергія Кокот-Ледяньського і Голод-1933 (1962) Богдана Бойчука. Ред. і упор. та автор вступної статті про п'єси про Голодомор, Лариса М. Л. Залеська Онишкевич. Київ: Смолоскип, 2008. 112 с.
10. «Еміграція українського населення» / Енциклопедія історії України. Київ: Наукова думка, 2004, т. 3, с. 33.
11. Зуєвський Олег. «Я входжу в храм». Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». с. 804—812.
12. Координати: антологія сучасної української поезії на Заході, том I і II, упорядники Богдан Рубчак, Богдан Бойчук, Видавництво «Сучасність», Мюнхен, 1969.
13. «Мазепинська еміграція» / Енциклопедія історії України, — Київ: Наукова думка, 2004, т. 2, с. 427—430.
14. Мала українська енциклопедія актуальної літератури, Плерома, 3, проект Повернення деміургів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. 287 с.
15. Поети Нью-Йоркської групи. Антологія / Упорядники О. Астаф'єв, Анатолій Дністровий. Київ, 2003.
16. Півстоліття напівтиші: Антологія поезії Нью-Йоркської групи. Київ: Факт, 2005. 372 с.
17. Поза традиції. Антологія української модерної поезії в діаспорі, Київ-Торонто-Едмонтон-Оттава: Канадський інститут українознавчих студій, 1993.
18. Пороги і запоріжжя: Література, мистецтво, ідеології. Харків: Фоліо, 1998. Том 1. ст. 161—195. (Не для дітей).
19. Пороги і запоріжжя: Література, мистецтво, ідеології. Харків: Фоліо, 1998. Том 1. ст. 196—235. (Не для дітей).
20. Скорина Людмила. Література та літературознавство української діаспори: Курс лекцій. — 2.вид. — Черкаси: Брама-Україна, 2005.
21. Слабошпицький М. 25 поетів української діаспори. Київ: Видавництво «Ярославів Вал», 2006. 728 с.

22. Слобожанська хвиля. Навчальний посібник-хрестоматія з української літератури"(у співавторстві). [[Донецьк]]: Східний видавничий дім. 2005. 280 с.
23. Текст і гра: Модерна українська драма. Вибрані статті і дослідження. Лариса М. Л. Залеська Онишкевич. Нью-Йорк, Львів: НТШ-А, Літопис, 2009. 472 с.
24. Українська поезія світу: Золотий гомін. В 2 томах / Упорядник А. Мойсієнко. Київ, 1991, 1997.
25. Шейко В. М.. Літературні періодичні видання України в роки незалежності: культурологічний аспект // Вісник ХДАК. Випуск 28. 2009
26. Шерех Юрій. «МУР і я в МУРі» 1987. Пороги і запоріжжя: Література, мистецтво, ідеології. Харків: Фоліо, 1998. Том 2. ст. 296—323. (Третя черга).

Додаткова література

1. Вешелені О. М. Жанр «сенсаційної повісті» в українській еміграційній літературі // Питання літературознавства. 2013. № 87. С. 311—321.
2. Електронна бібліотека «DIASPORIANA» Проект зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції
3. Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. Київ: Наукова думка, 2005. Т. 3 : Е—Й. С. 245. 672 с.
4. «Еміграційна література» // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1 : А—Л. 608 с.
5. Зелений Клин. Енциклопедичний довідник / Укл. В. А. Чорномаз. Владивосток: Вид-во Далекосх. фед. ун-ту, 2011.
6. Мацько Віталій. Українська еміграційна проза ХХ століття [монографія] / В. П. Мацько Віталій. Епістолярний материк (листи письменників). Том 1. Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2018. 448 с.
7. Павличко Соломія. Теорія літератури, Київ: Основи, 2002.
8. Українська діаспора: літературні постаті, твори, біобібліографічні відомості / Упорядк. В. А. Просалової. Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. 516 с.
9. Українські письменники діаспори: Матеріали до біобібліограф. словника / Національна парламентська бібліотека України / В. Кононенко (ред.), О... Білик (авт.-уклад.), Ф. Погребенник (авт.вступ.ст.). Київ: НПБ України, 2006, 2007.
10. Хрестоматія з української літератури в Канаді. 1897—2000 // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М—Я. С. 562.

/